

Filosofický text a jeho čtení / Čtení filosofického textu

Autora filosofického textu čteme podle toho, chceme-li potvrdit, že jsme se jím vsutku obírali, anebo proto, abychom pochopili jeho myšlenky. Tady potom nastává rozhodující metoda přístupu: když jde o pouhou obeznámenost s autorovým textem, věnujeme svou plnou pozornost tam, kde se autor výrazně, jasně a co možná průhledně (zřetelně) sám vyslovuje. Naproti tomu tehdy, když chceme porozumět jeho myšlenkám, musíme dávat (za předpokladu dobré znalosti textu) přednost místům méně jasným a zřetelným, musíme si klást otázku, na které buď najdeme odpověď v jiných textech, ale někdy je ani jinde nenajdeme a musíme si na ně odpovídat sami (což zase později musíme být ochotni revidovat a pokoušet se o jiné, odlišné odpovědi), atd. Ovšem co je potom nejdůležitější, totiž že nemůžeme stále zůstat při bádání o tom, jak to autor sám myslel (to spadá vlastně do přístupu prvního, byť někdy do jeho vyšší třídy), nýbrž pokoušet se to – co možná sice v jeho duchu a podle jeho záměrů, ale i ty je tu a tam možno a dokonce třeba překračovat – domýšlet jeho myšlenky i tam, kde je ještě sám neformuloval a které mu možná – co víme? – ani vůbec nenapadly. Toto domýšlení není už jen naše libovůle, ale je to vlastně jakoby jednostranný!“dialog“ s jeho myšlením a pouze v počátcích nějaký náš vlastní pokus o to, jít s autorem za něj samého.

(Písek, 130901-2.)